

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Quæstio Unica. De Sacramento Baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

Quæres tertio, An in suscepturo Sacramentum sit obligatio inquirendi in probitatem, & mores Ministri.

Respondeo negative, sed censendum esse bonum, quamdiu non probetur malus: Avers. Dicast. & alii communiter, ut etiam suadet communis Ecclesiæ praxis. Hinc cit. Doctores inferunt cum Suarez, Reg. Spor. quod, quamvis scires, Ministrum paratum, vel sese offerentem paulo ante peccasse, posses ab eo petere Sacramentum, quia posses præsumere, quod se dispositurus esset per contritionem. Limitant tamen aliqui, nisi constaret, illum esse consuetudinarium, aut semper esse in occasione proxima peccandi.

DISPUTATIO II. QUÆSTIO UNICA.

De Sacramento Baptismi.

A Sacramentis in genere ad singula in specie descendimus, quorum primum est Baptismus. Inquiremus hic I. Ejus Quidditatem, Virtutem, Institutionem, & Necessitatem. II. Agemus de Materia, & Forma. III. De Ministro. IV. De Subjecto.

CAPUT I.

De Quidditate, Virtute, Institutione, & Necessitate Baptismi.

Vox hæc græca *Baptismus* immersionem, vel intinctionem significat: cum igitur hoc Sacramentum conficiatur per immersionem, vel affusionem aquæ; hinc Baptismi nomen obtinuit. Ob varios tamen hujus Sacramenti effectus aliis etiam nominibus à PP. appellatum fuit, & præcipue Sacramentum Regenerationis, Fidei, Doni, seu Gratia, Unctionis, Illuminationis, Indumenti, & Sigilli, ut videre est apud Pal. tr. 19. p. 5. num. 1.

I. Definitur communiter à Doctores, cum Magist. in 4. d. 3. *Ablutio corporis exterior facta sub præscripta*

D 4

forma

forma verborum: in qua definitione subintelligi debet *cum debita intentione*: nam stare potest, quod abluatur corpus sub forma verborum præscripta pro Baptismo, & Sacramentum non conficiatur, eo quod desit in abluente legitima intentio. Et hæc definitio est per materiam, & formam. Definitur insuper à Catech. Rom. 2. p. c. 2. per genus, & differentiam *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vite*, in qua definitione *Sacramentum* stat loco generis; reliqua verba loco differentiæ. Dicitur autem Sacramentum regenerationis, quia ipso renascimur spiritualiter Christo, quatenus primam spirituales vitam, hoc est gratiam sanctificantem consequimur.

II. Hujus Sacramenti virtus ad triplicem effectum potissimum se extendit. Primo ad gratiam habituales remissivam peccati originalis, & omnium personalium, quæ sint commissa ante Baptismum, ut constat ex Trid. *sess. 5. in Decr. de Peccato Origin.* Unde etiam colligitur, per Baptismum remitti etiam omnia venialia: nam ibi non solum asserit, *Nihil damnationis esse iis, qui vere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem*, sed insuper addit, *Eos exuentes veterem hominem, & novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculatos, puros, innoxios, ac Deo dilectos effici, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur.* Si autem per gratiam Baptismi non remitterentur venialia baptizatorum, non ita puri innoxii, & immaculati redderentur; quin ab ingressu Cœli retardarentur. Secundo extenditur ad remittendam totam pœnam æternam, & temporalem peccatis debitam. Colligitur manifeste ex nuper citato Trident. textu; si enim Baptismus non remitteret omnem pœnam peccatis debitam, aliquid esset in Baptizato, quod illum retardaret ab ingressu Cœli: Et clarius ex Flor. *in Decr. de Arm. Hujus Sacramenti effectus est remissio omnis culpæ originalis, & actualis: omnis quoque pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur: propterea nulla pro peccatis præteritis injungenda est Baptizatis satisfactio.* Tertio extenditur ad imprimendum characterem, quo Baptizatus redditur incapax denuo suscipiendi Baptismum, ut docet Flor. *in Decr. de Arm. & Trid. sess. 7. de Bapt. & idcirco in symbolo Nicæno fatemur Unum Baptisma in remissionem peccatorum.*

Quamvis autem Baptismus proprie dictus, qui scilicet sit Sacramentum, non sit, nisi unicus; unde ad Ephes. 4.

phes. 4. dicitur, *Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma*; lato tamen modo, & minus proprie sumptus triplex est, Fluminis, Flaminis, & Sanguinis. Baptismus fluminis est Baptismus Sacramentalis, qui confertur in aqua elementari. Baptismus flaminis est perfecta ad Deum conversio per actum perfectæ Contritionis includentis in voto Baptismus fluminis, & illius vicem suppletis ex Trid. *sess. 14. cap. 4.* non tamen quoad omnes effectus, cum non imprimat characterem, nec deleat omnem reatum pœnæ, nec reddat hominem capacem cæterorum Sacramentorum, sed solum quoad remissionem culpæ. Dicitur autem Baptismus fluminis, quia procedit ab impulsu Spiritus Sancti, qui dicitur *Flamen*. Baptismus sanguinis est effusio sanguinis: seu mors pro Christi fide, vel pro vera virtute tolerata. Hic etiam Baptismus supplet vices Baptismi fluminis, seu Sacramentalis quoad remissionem omnis culpæ, & pœnæ, non tamen quoad imprimendum characterem; & sicuti Baptismus fluminis prodest tum adultis, tum infantibus, ita etiam Baptismus sanguinis, ut patet in SS. Innocentibus, qui coluntur ab Ecclesia, ut veri Martyres. Ut autem hic Baptismus sanguinis producat effectus suos in peccatore, aliqui cum Vasq. dicunt, prærequiri Contritionem, vel Dilectionem Dei super omnia: communius tamen alii docent, sufficere Attritionem. Et sane nullum peccatum remitti in præsentis Providentiæ ordine sine retractatione, certum est ex Trid. docente. *Pœnitentiam fuisse omni tempore necessariam ad remissionem peccatorum.* Neque ex eo, quod Martyri promittatur vita æterna illis Christi Domini verbis, *Qui me confitebitur coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo*, sequitur, quod sine ulla retractatione peccatum actuale Martyri remittatur: nam etiam Baptismo fluminis, qui est Sacramentum, promittitur vita æterna illis verbis: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*; quamvis per Baptismus Sacramentalem non remittatur peccatum actuale nulli modo retractatum. Quod autem sufficiat attritio, suadetur ex eo, quod sufficit ad Baptismus; aliter enim salus non tribueretur martyrio, neque hoc diceretur supplere vices Baptismi. Deberet tamen talis peccator conari contritionem, & confessionem præmittere, si pollet, ne se exponeret periculo damnationis æternæ, sequendo hanc sententiam probabilem, omissa tutiore. At, licet ad Baptismus

requiratur in adulto voluntas saltem habitualis istum suscipiendi; hæc tamen non requiritur ad martyrium; quare, si dormiens occidatur à Tyranno in odium Fidei, erit vere Martyr. Verum quidem est, quod, si fit in statu peccati mortalis, dum dormiens martyrium patitur, non justificatur ex ratione superius memorata. At communissime docent, Deum in præsentis providentiæ ordine non permittere, ut peccator occidatur in odium Fidei ante peccati retractationem saltem per attritionem supernaturalem. Probabile etiam est, Martyrem percipere fructum martyrii, quando patitur lethalem cruciatum: nec talis fructus consecutionem differri usque ad mortem: quare probabile est, non privari fructu martyrii eum, qui post susceptum lethale vulnus, vel aliud lethale supplicium, miraculose deinde à morte liberetur, ut accidit D. Joanni in ferventis olei dolium immisso, & Beatissimæ Virgini stanti juxta Crucem, tanquam martyrum Reginæ. Ratio est, quia, qui patitur cruciatus mortales, etsi liberetur à morte, dicitur mortuus in causa, æquum igitur videtur, ut non privetur fructu martyrii.

III. De Fide est, Sacramentum Baptismi (ut & cætera Sacramenta) institutum esse à Christo Domino, ex dictis disp. præced. Quandonam fuerit institutum, dubitatur. Alii cum D. Th. putant, quando Christus fuit in Jordane baptizatus: alii post Christi Domini passionem, quando dixit, *Euntes docete omnes gentes; Baptizantes eos, &c.* Probabilius tamen videtur esse, quod fuerit institutum ante Christi mortem, nam Joan. 4. habemus, plures baptizandos venisse ad Christum, quam ad Joannem, qui dixerat, se baptizare in aqua, Christum vero in Spiritu Sancto. Præterea in nocte ante Passionem instituta fuerunt Sacramenta Eucharistiæ, & Ordinis; dicendum igitur, quod antecedenter institutum erat Sacramentum Baptismi, quod est janua cæterorum; temere enim, & sine ullo fundamento dicitur, quod Christus tunc dispensaverit cum Apostolis, ut susciperent Ordinem, & Eucharistiam ante Baptismum.

IV. Hoc Sacramentum, vel in re, vel in voto necessarium est ad salutem non solum necessitate præcepti, sed etiam mediis propter connexionem, quam habet, posita Christi institutione, cum æterna hominis salute. Præceptum vero obligans ad Baptismum non est solum naturale, quale adest relate ad quodcunque necessarium

ad

ad salutem, sed etiam positivum Divinum, latum nuper citatis verbis Christi: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes, &c.* Hoc autem præceptum obligat omnes, etiam Infideles, ad recipiendum Baptismum; cum primum commode possunt, saltem ad non diu differentem. Relate ad Infantes rationis usu carentes, hoc Præceptum urget Parentes, aut Tutores, quatenus illos obligat ad procurandum infantibus, qui sub ipsorum cura sunt, Baptismum: unde ad id tenentur non solum ex charitate, & pietate, sed etiam ex præcepto Baptismi: quare peccant, si per longum tempus absque causa differant, ex Sot. per duodecim dies: ex Ledesm. per quindecim. Tanta est hæc obligatio, ut licite possit homo adultus objicere se periculo mortis ad Baptismum suscipiendum, non tamen tenetur tale periculum subire, cum possit aliter salutem æternam obtinere, nempe per Contritionem, aut Charitatem perfectam: Croix n. 286. Addunt aliqui, non solum licitum, sed etiam præceptum esse, ut, qui aliter nequeat baptizari, petat se projici in mare, ut baptizetur, si advertat, se non posse actum Contritionis, aut perfectæ Charitatis elicere, quia tenetur anteferre vitam animæ vitæ corporali, & mors prævisa esset præter illius intentionem. Alii tamen contradicunt, quia videtur esse directæ occisio sui, quæ nunquam est licita.

CAPUT II.

De Materia, & Forma Baptismi.

CUM seorsim de materia, seorsim de forma agendum nobis sit, ut claritati semper consulamus; idcirco fit

§. I.

De Materia Baptismi.

MAteria Baptismi alia est remota, alia proxima. Materia remota est aqua naturalis, seu elementaris apta ad abluendum, ut definitum est in Concil. Later. relato in cap. *Firmiter*, de *summa Trinit.* & in Flor. de *Decr. Arm.* & in Trid. *sess. 7. can. 2. de Bapt.* & col.

& colligitur aperte ex illis verbis. Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* Ratio hujus institutionis videtur esse, quia aqua est aptissima ad significandam animæ munditiem, & ex alia parte est omnibus pervia, ut hoc Sacramentum omnibus necessarium facile ministrari posset. Hinc apta materia Baptismi est aqua putei, maris, paludis, pluviae, &c. Item resoluta ex grandine, nive, glacie, licet accidentaliter immutata sit quoad colorem, saporem, aut odorem, ut aqua sulphurea, aut alteri corpori ita modice immixta, ut usum communem, & æstimationem aquæ non amiserit. Inepta vero est saliva, lacrymæ, sudor, cerevisia: item aqua sic permixta alteri corpori ut non sit amplius apta ad abluionem, nec vocetur communiter aqua, ut lutum, brodium, vinum lymphatum, jusculum, lixivium: item aquæ artificiales ex rosis, herbis, succisque expressæ: demum, nix, grando, aut glacies non resoluta. Quia tamen dubium est de pluribus ex dictis, an sint apta materia baptismi, ut de tenui cerevisia, de aqua rosacea, & aliis; hinc solum in necessitate licet illis uti; quamvis deinde repetendus sit sub conditione baptismus, extra necessitatem semper erit grave peccatum in dictis materiis dubiis baptismum conferre ex dictis disp. 1. q. 2. cap. 3. Idem dicendum de aqua extracta ex brodio carniū, vel piscium, vel ex luto, de collecta ex vaporibus ex olla emergentibus, & testaceo tegumento adhærentibus, necnon de aqua, quæ hyemali tempore ex parietibus, & lapidibus fluit, cum sint materiæ dubiæ: Porro humor fluens ex vite, & arbore non est aqua, sed succus.

Quæ hæcenus dicta sunt de materia Baptismi, intelligenda sunt de materia valida, quatenus ad validitatem Baptismi sufficit aqua naturalis, seu elementaris apta ad abluendum: at hæc non sufficit ad materiam licitam, hoc est, qua licite uti possit Minister saltem in baptismo solemnī; requiritur enim, & quidem probabilius sub gravi, ex *Clement. un. Bapt.* ut sit consecrata. Dixi, *Saltem in Baptismo solemnī*; nam in privato libere omitti posse aquam benedictam, docent Pasq. Quintan. Gob. tr. 2. n. 41. apud Croix n. 263.

Materia proxima est ablutio corporis baptizandi facta à Ministro, quæ habetur per contactum, quo aqua per actionem Ministri successive tangit corpus baptizandi, sive talis ablutio fiat per asperionem, sive per infusionem, sive per immersionem unicam, vel trinam: quolibet enim

ex

ex his modis valide confertur baptismus: ut autem licite etiam conferatur, servanda est consuetudo propria cujuscunque Ecclesiæ: si tamen contra consuetudinem Diocesanam baptismus fiat per immersionem loco affusionis aquæ, Scot. Val. Dicast. Gob. probabiliter dicunt, esse veniale, quia hic ritus non videtur graviter præcipi, nec videtur esse notabilis mutatio. Ex præcepto etiam abluendum est caput baptizandi. Dixi ex præcepto; nam hoc non esse de necessitate Sacramenti, & ad ejus valorem certo sufficere abluionem cujuscunque partis principalis corporis, ut pectoris, scapularum, &c. docent Suar. Tann. Averf. Merat. & alii communissime contra Platel, & alios putantes, non esse certo validum baptismum, si alia pars corporis, quam caput abluatur: v. Croix n. 267.

Ex dictis inferens sequentia: Primo, Si aliquis immergat se in aqua, & alius proferat formam, non valet baptismus, quia non verificatur ablutio facta à Ministro; & idem dicendum, si unus abluit, & alter profert formam; econtra vero, si aliquem ipsemet adducam, & teneam sub stillicidio proferens formam, validus est baptismus, quia verificatur ablutio facta à Ministro proferente formam. Secundo, Si quis infantem alioquin moriturum sine baptismo projiceret in puteum proferens formam, valeret baptismus, quia esset vera immersio conjuncta cum forma. An id liceat, vide, quæ diximus in fine cap. præced. Hic addo Suar. Vasq. Rending. Gob. docere, quod liceat, si mors non multum acceleretur; & Diana, etiam si acceleratio futura esset magna: negant tamen, id esse licitum, Averf. Gorm. Laym. Dicast. Busemb. quia illa projectio esset directa occisio infantis: v. Croix, n. 264. Tertio, Quamvis plures Doctores non infimæ notæ censeant, etiam unam, aut alteram minimam guttam aquæ sufficientem esse ad Baptismum, dummodo motu successivo corpus baptizati tangat, putantes, esse veram abluionem, probabilius tamen oppositum docent Tol. Bonac. Laym. Con. & Pal. p. 3. n. 6. Idem sentiendum est de abluione facta in minima parte corporis, e. g. tantum in digito, non esse scilicet sufficientem ad baptismum, quia non videtur recte dici simpliciter lotus, qui lotus est tantum in digito. Quia tamen probabile est, abluionem, sive in minima quantitate aquæ, sive in minima parte corporis factam, sufficientem esse ad baptismum, solum in neces-

sita-

fitate licitum erit his modis. baptizare, quando scilicet non possit alio modo tutiori baptismus conferri, & periculum sit, ne homo moriatur sine baptismo. Quarto, si perfundatur aqua homo vestibus, corio, vel utre connectus, quin aqua tangat immediate corpus, non valet baptismus, quia non homo, sed vestes, aut indumentum abluatur: Bonac. Laym. Pal. loc. cit. idem sentit ex communi Bonac. de abluto tantum in capillis, & de infante recenter nato, & adhuc pelle secundina circumdato, qui abluatur tantum in pelle secundina, quia nec capilli, nec pellis secundina est pars corporis. Sed probabiliter, ut sentit Castrop, n. 7. & 8., oppositum docent Vasq. Tol. Val. Con. & Laym. unde solum in necessitate, ut nuper dictum est, licitum erit sic baptismum conferre.

§. II.

De Forma Baptismi.

FORMA Baptismi, qua Ecclesia Latina utitur, hæc est: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & manifeste colligitur ex illo Matth. cap. ult. Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Ita omnes Doctores. Ex quo manifeste sequitur, quatuor necessario exprimenda esse in forma baptismi: Primo personam baptizantem: Secundo baptizatum, Tertio actionem baptizandi: Quarto Unitatem, & Trinitatem Divinarum, Personarum.

Circa primum, quamvis necessario exprimenda sit persona baptizans, non tamen est necessaria formalis expressio, sed sufficit implicita, ut manifeste probat usus Græcorum recte, ut omnes Catholici docent, baptizantium, sub ea forma, *Baptizetur, vel, ut ait Croix, Baptizatur servus Christi in nomine Patris, &c.* Hinc valet certo baptismus, si in forma Ecclesiæ latinæ omitatur pronomen *Ego*, dicendo *Baptizo te, &c.* quia in verbo, *Baptizo* satis significatur pronomen *Ego*; imò dicti pronominis ommissio non videtur venialem culpam excedere, secluso contemptu: Pal. Sot. Vasq. Com.; quod intelligendum etiam est de omissione particulæ *in, & amen.* An autem valeat baptismus collatus sub hac forma, *Baptizat te Deus, vel Christus; vel Baptizeris à Deo,*

Deo, vel Christo? est dubium. Negat Vasq. Affirmat Sot. Suar. Con. Laym., quia tali forma, stante actione baptizandi posita à Ministro, sufficienter exprimitur persona baptizans, ita ut sensus illius formæ sit: *Baptizet te Deus per me actionem baptizandi exercentem; v. Pal. n. 3. & 4.*

Alterum requisitum est expressio personæ baptizandæ; si enim illa neque speciatiim, neque generatiim exprimitur, forma non habet sensum determinatum, & consequenter baptismus non valet: ut si diceres, *Egobaptizo, in nomine Patris, &c.* Advertendum hic est, unitatem numericam baptismi potius desumi ex unitate personæ baptizandæ, quam ex unitate baptizantis: hinc, si sub unica forma prolata in numero plurali, *Ego vos baptizo, &c.* plures ablueres (quod solum in necessitate licet) plures baptismos conficeres, quia plures essent abluiones, & forma, quamvis physice, & formaliter sit unica, virtualiter tamen est multiplex. Contra vero, si plures Ministri simul abluerent, & debita intentione simul proferrent formam supra unam, eandemque personam, unus conficeretur baptismus. Ut autem valeat baptismus collatus uni à pluribus Ministris, debet ex his unus independenter ab alio intendere baptismum illius; nam, si unus intendat conficere Sacramentum dependenter ab alio, non conficitur Sacramentum, quia mutatur sensus formæ à Christo institutæ; non enim esset tunc verum, te baptizare, sed te cum alio baptizare. Ita D. Th. Con. Vasq. Val. Suar. Bellar. Bonac. Laym. apud Pal. n. 7.

Tertium requisitum est expressio actionis abluendi provenientis à legitima intentione faciendi rem sacramentum à Christo: quæ intentio satis exprimitur, si actus abluendi exprimitur sub invocatione Trinitatis. Necessitas autem hujus requisiti, & simul primi, & secundi jam explicati constat nunc etiam ex propositione 27. præscripta ab Alex. VIII. *Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus, in nomine Patris; &c. prætermisissis illis, ego te baptizo.*

Quartum, & præcipuum requisitum est expressio tum Unitatis Naturæ, tum Trinitatis Personarum Divinarum. Exprimitur Unitas sufficienter per *ly In nomine,* exprimitur Trinitas, dum additur, *Patris, &c.* Hæc Unitatis, & Trinitatis expressio debet esse explicita, & formalis, ut constat ex cit. Matth. loc. *Baptizantes. &c.*

Hinc

Hinc invalidus est, & semper fuit baptismus collatus in nomine Christi; quare, dum in *Act. Apost.* dicuntur Apostoli baptizasse in nomine JESU Christi, id non intelligendum est, quatenus omiserint Patrem, & Spiritum Sanctum, sed quatenus baptizaverint *In nomine Patris, & Filii Jesu Christi, & Spiritus Sancti*: aliter, cum Paul. *I. ad Corinth. II.* dixerit, omnes baptizatos esse in uno Spiritu, colligi hinc recte posset, quod baptismus ministratus fuerit, uno invocato Spiritu S. absque invocatione Patris, & Filii, quod est fallum: Pal. p. 5. n. 11 Invalidus pariter est Baptismus collatus *In nomine Dei, in nomine S. Crucis, in nomine trium Personarum, in nomine primæ, secundæ, & tertiæ Personæ*, cum non explicentur tres Personæ secundum proprietates relativas. Baptismus collatus *In nomine Genitoris, Geniti, & Spirati*, est dubius; nam plures cum D. Th. contra Cajet. apud Trull. docent, esse invalidum; alii vero putant, valere, quia habetur mutatio solum in verba synonyma, quæ ex dictis disp. *I. q. I. c. 3.* non est substantialis: validus est ex Trull. si dicatur, *In nomine Patris, Verbi, & Spiritus S.* Porro invalidus est baptismus collatus *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus S.* vel si dicatur *Baptizo te cum Patre, Filio, & Spiritu S.* quia sub his formis non exprimitur Unitas Divinæ Essentiæ. Quod si dicatur *Baptizo te in nomine Patris, in nomine Filii, in nomine Spiritus S.* vel *in Deo Patre, Filio, & Spiritu S.* dubius est valor Baptismi. At si quis baptizaret *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. & Beatæ Virginis*, intendens invocare B. Virginem eodem modo, ac invocantur tres Personæ Divinæ, hoc est effective, seu ad efficiendum Sacramentum, invalide baptizaret, quia mutaretur sensus formæ institutæ à Christo; secus vero, si ob devotionem invocaret deprecatorie, intendens scilicet auxilium B. Virginis baptizato implorare.

CAPUT III.

De Ministro Baptismi.

MINISTER valide baptizans, & in casu necessitatis etiam licite, est quivis homo ratione utens, etiam si sit femina, vel excommunicatus, vel non baptizatus, dummodo saltem confuse intendat facere, quod facit Ecclesia. Ratio à priori est institutio Christi Domini

ni usu, & consuetudine Ecclesiæ declarata: congruentia talis institutionis est summa necessitas talis Sacramenti, ob quam, sicuti congruum fuit illud institui sub materia omnibus obvia, & sub forma facile ab omnibus perceptibili; ita congruum pariter fuit, ut cuilibet ratione utenti daretur potestas illud administrandi. Debet tamen necessario esse persona distincta à baptizato, ut colligitur ex verbis Christi, *Baptizantes eos, &c.* unde nemo potest se ipsum baptizare.

Minister vero ordinarius, qui non solum valide, sed etiam licite extra casum necessitatis baptizat, est Sacerdos, ut constat ex *Flor. in Decr. Eugen. cap. Firmiter.* & usu Ecclesiæ; & rationem affert D. Th. quia, sicuti vi suæ consecrationis Sacerdos accipit potestatem conficiendi in Eucharistia Corpus Christi verum, & reale, ita & efficiendi Corpus Christi mysticum, quod fit per collationem baptismi. Ut autem Sacerdos licite conferat baptismum solemniter, indiget facultate Episcopi, aut Parochi personæ baptizandæ, ad quos, utpote, Pastores animarum, proprie spectat aggregare homines Ecclesiæ Christi: & sicuti Sacerdos quilibet, quamvis in sua ordinatione recipiat potestatem absolvendi, ut tamen valide absolvat, indiget jurisdictione Ecclesiæ; ita etiam, ut licite baptismum solemniter conferat, indiget facultate Ecclesiæ, hoc est Episcopi, vel Parochi personæ baptizandæ. Hinc mortaliter peccat Episcopus vel Parochus, qui non subditum residentem in aliena Ecclesia sine licentia Episcopi, vel Parochi illius baptizat, quia aggregat Ecclesiæ hominem, cujus nullum regimen habet: Pal. p. 9. n. 2. & Con. Laym. Bonac. Sa. Aliis Clericis Sacerdote inferioribus non competit ex officio Baptismum ministrare. Solum Diaconis concedi potest facultas baptizandi solemniter in defectu Sacerdotum: ad quam tamen facultatem concedendam non requiritur extrema necessitas, sed sufficit rationabilis causa, qualis esset e. g. si ob infirmitatem, vel excommunicationem, aut baptizandorum multitudinem non posset Sacerdos baptismum conferre: quia id videtur exoptulare officium Diaconi, quod est Sacerdoti inservire: Vasq. Layman. Suarez, Pal. n. 5. Parochus vero Diaconus, & nondum Sacerdos potest jure ordinario etiam solemniter baptizare: Gob. t. 2. n. 139.

Quæres primo, An vi Bullæ Pauli III. concessæ Societati Jesu ann. 1545. & incipientis, *Cum inter cun-*
R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. E. 615

Etas sollicitudines, in qua hæc habentur, *Facultatem concedimus singulis Societatis Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & alia Ecclesiastica Sacramenta sine alicujus præjudicio ministrandi*, An, inquam vi hujus Concessionis liceat Religiosis Societatis Jesu administrare Baptismum?

Respondeo, In Regionibus Fidelium certo non licere, quia id cederet in præjudicium Episcoporum, & Parochorum. At in Regionibus Infidelium, distinguendum est: si ibi sint Ecclesiæ jam fundatæ, neque licet ob eandem rationem; si vero, ubi conferendus esset baptismus, non sit Ecclesia jam fundata, licet, quia tunc ministraretur baptismus sine alicujus præjudicio. vide Pal. p. 9. n. 3.

Quæres secundo, Quinam ordo servandus sit in ministracione Baptismi in casu necessitatis?

Respondeo, Servandum esse hunc Ordinem, ut minus dignus cedat digniori, & consequenter ut Sacerdoti cedat Diaconus, Diacono Subdiaconus, Subdiacono alii Clerici inferiores, Clerico Laicus, Viro Femina, & Laico non excommunicato Clericus, imo Sacerdos nominatim excommunicatus. Ita cum D. Th. q. 67. art. 4., & communi sententia, teste Pal. n. 9. Con. Suar. Vasq. An autem talis ordinis inversio in ministracione baptismi privati ratione necessitatis sit peccatum mortale? Non satis constat. Negat absolute Sot. dist. 5. q. unica art. 2. indicans, solum esse culpam venialem. Communis tamen sententia docet, esse peccatum mortale, si præsentem Sacerdote non renuente alius Clericus inferior, vel laicus baptizet, quia irrogatur Sacramento injuria, si, cum possit ministrari à Ministro ad id specialiter deputato, & consecrato, ministraretur ab alio: sic ut certum tradunt Suar. Vasq. Bonac. Laym. Con. At si præsentem Clerico laicus ministret, & præsentem viro femina, censent esse solum culpam venialem. Excipiunt tamen aliqui casum, in quo Paganus, vel Hæreticus baptizaret præsentem Catholicum, dicuntque, peccare mortaliter ob irreverentiam Sacramento factam: excipiunt alii Clericum, vel Laicum baptizantem, præsentem, & non renuente Diacono, cui sententiæ favet Pal. n. 13.

Notandum hic, quod patri, & matri prohibitum est baptizare propriam prolem: unde extra summam necessitatem quilibet alius, etiam femina præferendus est paren-

parentibus in administratione baptismi. Probabiliter tamen non privarentur jure petendi debitum, quamvis peccarent mortaliter, quia talis pœna in nullo textu reperitur expressa: Con. contra Villalob. Quod si infans nondum totaliter egressus ex utero matris baptizandus esset, tunc mulier præferenda esset cuicumque viro, etiam proprio Parocho, quia sic exigit honestas: Platel. p. 5. n. 143.

Quæres tertio, Quibus ritibus ministrandus sit baptismus sollemnis?

Respondeo, Ministrandum esse sub gravi, extra necessitatem, ritibus, & cæremoniis ab Ecclesia præscriptis, quæque habentur in Rituali Romano: quare extra mortis periculum grave peccatum esset aliquem domi baptizare, quia est contrarium ab Ecclesia observatum, exceptis Filiis, aut Nepotibus Regum, & Principum, qui, servatis aliis solemnitatibus, poterunt domi baptizari, ut habet expresse Clem. unic. *de Baptismo*. Nominem autem Principum Riccius, & Quintanad. intelligunt Magnates Hispaniarum, Comites, Barones, Legatos Regum; & Jordan. universim omnes habentes jurisdictionem temporalem: hinc in quibusdam diœcesibus, teste Gob. tr. 2. n. 402. ap. Croix n. 337., permittitur omnibus nobiles administratio baptismi in Sacello domestico. Si licitum sit baptizare privatim, adhibendæ sunt cæremoniæ; quia absolute prohibetur baptismus sine cæremoniis, excepto solo casu necessitatis. Has sacras cæremonias ab Ecclesia præscriptas pro solemnibus administratione Baptismi ad tredecim numerat, & late explicat Pal. p. 12. Unum tantum hic expendemus, nimirum quod attinet ad designationem patrinorum: obligationem esse in Baptismo solemnibus adhibendi aliquam personam præter baptizantem, quæ baptizatum levet de sacro fonte, & illum sub sui tutelam suscipiat in Fide, & bonis moribus instruendum, constat ex antiquissima Ecclesiæ consuetudine, & ex Trid. *sess. 24. cap. 2. de Reform. Matr.* Rationem hujus institutionis tradit D. Th. q. 67. a. 7. ex similitudine, quam habet Baptismus cum carnali generatione: nam, sicut infans recenter natus indiget nutrice, & pædagogo: sic spiritualiter renatus per baptismum indiget aliquo, qui gerat vices nutricis, & pædagogi, informando, & instruendo eum quasi novitium in Fide de his, quæ pertinent ad Fidem, & vitam Christianam: ad quam obligationem declarandam aliis etiam nominibus hoc munus obeuntem appellarunt

PP. & Doctores, nimirum Pædagogum, Fidei Doctorem, Fidei juftorem, Sponsorem: Communiter tamen vocatur Compater, seu Patrinus. Parochus baptizans ex Trid. cit. inquirere diligenter debet, quinam fit à Parentibus, vel Tutoribus baptizandi designatus, ut illum levet de sacro fonte, nec procedere debet ad baptismum, quousque hic designatus non sit: in Parentum vero, vel Tutorum defectu designatio Patrinorum spectat ad Parochum.

Obligatio, quam suscipiunt Patrini instruendi baptizatos in Fide, & Doctrina Christiana. de se est gravis: hinc mutus ordinarie non debet esse Patrinus, quia non potest infantem docere res Fidei. Satisfaciunt tamen suæ obligationi, si baptizatum semel in Fide, & Doctrina Christiana sufficienter instruant, etsi postea comperiant eos esse oblitos, credendum quippe non est, talem obligationem urgere toto vitæ tempore, sed solum, quo tempore baptizatus rudis existit, & quasi parvulus pædagogo indiget: Con. Laym. Verum hæc obligatio raro urget Patrinos in Regionibus Fidelium, quia vix præsumi potest, quod baptizatus non sit instruendus à Parentibus, vel Tutoribus, vel Magistris; secus vero in regionibus infidelium, vel hæreticorum, maxime si Parentes baptizati sint infideles, vel hæretici: D. Th. Suar. Con. Laym. Val, Sa.

Quilibet rationis compos, dummodo sit baptizatus, exercere potest munus Patrini, exceptis publicis pœnitentibus, & moribus infamibus, & hæreticis. Monachis est interdictum tale munus: Monachorum autem nomine hic non venire Mendicantes, aut Canonicos Regulares, probabilius tenet Pal. p. II. §. 1. n. 4. Quintanad. tamen ap. Croix n. 354. putat, nunc, per se loquendo, licere in omnibus Religiosis, & Monialibus esse Patrinos, & Matrinas. Pro quolibet baptizando designari debet ex cit, Trid. text. unus, sive vir, sive femina; vel duo, vir, & femina; plures nec à Parentibus designari, nec à Parocho baptizante admitti possunt, ita ut grave peccatum dicat esse Pal. §. 2. n. 1. transgredi hoc Tridentini præceptum, quod sub gravi obligare ex eo colligit, quod Parochum plures admittentem Patrinos Ordinario puniendum subjiciat. In Baptismo non solemni non requiritur Patrinus; &, si adhibeatur, probabiliter non contrahit cognationem spirituales: Sanch. l. 7. d. 67. num. 15. Idem dicunt Bon. Quint. Gob. Gorm.

Gorm. ap. Croix num. 349. si baptismus conferatur sub aliqua conditione, quamvis sit solemnus, quia Patrinus videtur præcipi pro Baptismo solemnibus, qui sit certus, & absolutus. Si unicus adhibeatur Patrinus, potest masculus suscipere feminam, & e contra: Suar. Fill. Gob. & Aversa, qui proinde dicit, Procuratorem viri Patrini absentis posse esse mulierem, & e contra. Quamvis Urbanus II. prohibeat, duos conjuges simul levare infantem; Navar. tamen Vival. Sanch. Tamb. absolute putant, id licere; & Suar. March. Avers. & alii passim dicunt, illam constitutionem non esse usu receptam. Baptizans potest alium substituere, qui suo nomine baptizatum levet, cum nullo jure id prohibeatur. Potest Pater esse Patrinus filii sui illegitimi: Lug. Gob. apud Croix n. 355. Possunt plures assistere Baptismo veluti testes, & ad majorem pompam: Gob. Hinc, si plures à parentibus designati se ingerant, baptizans potest initio dissimulare; sed postea moneat, satis esse, si unus, vel unus, & una infantem tangat; vel si permittat: omnes tangere, designet tamen cum aliquo signo externo unam; vel unum, & unam, quibus solis tradit infantem baptizantem, non aliis, & illos tantum adnotet fuisse Paternos, reliquos fuisse testes: Croix n. 350.

Ut Patrinus vere sit talis, cognationemque spiritua-lem contrahat, requiritur, ut baptizatum de manu baptizantis immediate suscipiat, vel illum teneat, seu tangat manu (nec sufficit tangere uno digito: Croix n. 363.) dum baptizatur, quia textus hoc munus declarantes, cognationemque spiritualemente statuentes, iis verbis utuntur. De cognatione spiritali, quam tum Patrini, tum baptizantes contrahunt cum baptizatis, eorumque parentibus vide in tract. de matrim. ubi de impedimento cognationis.

CAPUT IV.

De Subjecto Baptismi.

SUBJECTUM Baptismi capax est quilibet homo viator, etiam rationis usum nondum habens; imo, statim ac ex utero matris prodierit. Constat ex Trid. *sess. 7. can. 13. de Bapt.* & ex consuetudine Ecclesiæ, & colligitur ex illo Jo. 3. *Nisi quis renatus fuerit, &c.*, quæ verba communia sunt infantibus, & adultis. Hinc se-

quitur: incapaces esse baptismi Satyros, seu penitos ex femina, & bruto, quia non sunt homines. Incapacia pariter baptismi sunt monstra, si non constet, ea habere animam rationalem. Si vero dubitetur, sicutne homines, an bruta, baptizanda sunt sub conditione; quod si certum fit, aliquod ex his monstris esse hominem, dubitetur solum, sitne unus, an duplex homo, quia habet duplex caput, aut duplex pectus; duplex Baptismus est conferendus, alter absolute in ea parte corporis, in qua perfectius caput, sive pectus apparet: alter conditionate in altera parte; Navarr. Comit. Laym. Bon. apud Pal. p. 6. n. 4. Dixi, *Statim ac ex utero matris prodierit*; nam infans in utero matris totaliter existens ex communi antiquorum sententia non est capax baptismi; quamvis Suar. Con. & alii putent, quod, si in aliqua sui parte ablui possit, saltem per fistulam, in casu necessitatis conferri possit, ac debeat baptismus, quia ad baptismi valorem putant, sufficere illam nativitatem, qua quis de non homine fit homo, dummodo ablui possit: non secus ac baptizari possunt, ac debent saltem sub conditione infantes, qui tantum exerunt manum, vel qui ex dissecto utero matris mortuæ vivi extrahuntur, quamvis non sunt nati nativitate rigorosa. Qui tamen in casu necessitatis baptizatus est tantum in manu, aut pede, baptizandus denuo est sub conditione post totalem egressum ex utero matris, quia aliqui dubitant de valore prioris baptismi; secus vero, si, postquam puer eduxerit caput, in eo baptizatus sit, juxta dicta cap. 2. & 3. hujus quæst. Fætus mulierum abortivi, etiam imperfectissime figurati, si dent aliquod vitæ signum, baptizandi sunt, quia aliqui Medici putant, foetum humanum post paucos dies à conceptione, v. g. tres, aut quatuor animari anima rationali.

Quæres primo, An baptizari possint filii infidelium, invitis parentibus.

Respondeo: Primo, si filii infidelium nondum rationis usum habentes invitis parentibus baptizentur, valide baptizantur, quia non baptizantur in fide, & voluntate Parentum, sed tantum Ecclesiæ: D. Th. 3. p. q. 68. n. 9. & omnes communiter cum Dicast. contra Palud. Sylv. Dur. & alios, quorum opinio communiter reputatur improbabilis, ut ait Croix n. 297. Secundo, Illicitum est baptizare filios infidelium non baptizatorum rationis usu carentes, invitis parentibus, etiamsi sint sub-

subditi Principis Christiani: quamvis ad licite baptizandum non requiratur consensus utriusque parentis: sed sufficiat consensus alterius. Ratio primæ partis est, tum quia id est contra usum, & prohibitionem Ecclesiæ; nam Julius III. teste Pignat. t. 4. conf. 192. imposuit tali baptizanti pœnam suspensionis: & multam 100. ducatorum; tum quia Pater habet jus in Filium, cum Filius sit aliquid Patris, adeoque male ei subtrahitur: quod si relinquatur in Patris potestate, fit injuria Sacramento propter periculum apostasiæ; & ita communiter tenent Doctores contra Scot. Gabr. & alios. Ratio secundæ partis est, quia, cum consensus, permittentis baptismum sit in favorem Fidei, & alter Parens irrationabiliter neget, jure, meritoque prævalere debet consensus prioris. Dixi primo, *Infidelium non baptizantium*; nam filii hæreticorum, & apostatarum licite baptizantur invitis Parentibus: ita communiter Doctores; quia, cum Ecclesia habeat jus in ipsos Parentes, eosque possit ad fidem cogere, aut pœna mortis punire, potest etiam eos privare jure, & potestate, quam habent in suos Filios: & hos baptizare subtrahendo illos à parentibus. Dixi secundo, *Rationis usu carentes*; nam, si usum rationis habeant, & petant baptismum, baptizari possunt, ac debent, etiam invitis Parentibus, & ab ipsis subtrahendi; quia Filii non tenentur obedire Parentibus, quando hi impedire illis velint media necessaria ad salutem. Quod si dubitetur, an habeant usum rationis, aliqui docent, posse baptizari, quia in dubio inclinandum est in favorem Fidei. Alii negant, quia melior est conditio Parentum possidentium. Alii demum docent, posse baptizari, si simul adsit periculum mortis, vel si transgressi sint septennium; vel si Parentes postea impedituri sint baptismum, & videatur satis consultum eorum constantiæ, quia, quando concurrunt duo præcepta, observandum est majus: præceptum autem baptismi majus est præcepto de non agendo contra jus parentum: Croix n. 306. Dixi tertio, *Etiam si sint subditi Principis Christiani*, quia Principes seculares punire solum possunt peccata, quæ sunt contra politicam pacem, & gubernationem, contra quam non peccant, qui nolunt, filios baptizari. Tertio filii infidelium mancipiorum possunt licite, invitis parentibus, auctoritate Dominorum baptizari: quia jus in prolem mancipii spectat ad dominum, qui potest illam vendere, aut dona-

re; adeoque potest citra injuriam abstrahere à parentibus, & ab actuali subjectione liberare. Idem dicendum de prole jure belli captiva apud Christianos. quia jam est serva Christiana: Croix n. 301. ex Averf. Imo idem etiam dicendum de prole sive juste, sive etiam injuste extracta extra patriam potestatem, quia tunc parentes amiserunt jus proximum, seu usum actualem talis juris naturalis, & ad tale jus exercendum succedunt illi, quibus actu subsunt, & baptizari mandant: Croix n. 304. ex Laym. Dicast. &c.

Puer vero quicumque morti proximus baptizari debet, etiam invitis parentibus, quia tunc urget præceptum charitatis, & puer non subtrahitur à parentibus per baptizantem, sed per ipsum periculum mortis, & sic extracto licite confertur Baptismus maxime necessarius: Croix n. 305.

An autem liceat Sacerdoti Catholico baptizare infantem, quem pater hæreticus baptizari petit, controversatur apud Doctores. Negant Suar. Con. Dicast. & alii ob manifestum periculum apostasiæ, cui exponitur infans ille: non secus ac infans infidelis ex communi sensu Doctorum non est baptizandus, si restituendus sit parentibus, quia stante periculo subversionis sit injuria Sacramento, & Religioni. At Laym. Aver. Arsd. Gob. t. 2, n. 324. dicunt, id licite fieri, quia periculum apostasiæ est incertum, & valde remotum, cum multi testentur, vix tertiam partem infantium pervenire ad annos discretionis, & ex alia parte eadem irreverentia contingat, si baptismus confertur ab hæretico, à quo etiam confertur verus baptismus pro vera Ecclesia institutus à Christo: quam sententiam probabilem reputant Dian., & Croix n. 307. Idem dicendum putant Sylv. & Nav. de infantibus infidelium, quos parentes petunt baptizari: sed alii communiter contradicunt cum Laym. Pignat. Dicast. Excipit Gob. n. 325. nisi parens infidelis mortem illaturus esset nolenti baptizare; nam ex dictis d. 1. q. 2. c. 3. possunt dari circumstantiæ excusantes Ministrum, qui Sacramentum conferat indigno.

Quæres secundo, Quandonam baptismus iterari possit, aut debeat sub conditione?

Respondeo, Tum solum iterari posse, ac debere sub conditione, quando adest prudens dubium de valore prioris baptismi, juxta dicta disp. præced. q. 2. c. 3. Unde infero.

Primò,

Primo, Si certum fit, unum è viginti non esse baptizatum, & nesciatur, quis ille fit, omnes debent sub conditione baptizari, quia de singulis prudens est dubium, an sint baptizati? Lug. Dicast. Gob. n. 699.

Secundo, Si baptizans fuit perturbatus, ideoque dubitet, an aliquid essenziale omiserit, si unus astantium, reliquis non contradicentibus testetur, esse appositum id, de quo dubitatur, an sit omisum; non debet iterari baptismus: si vero testes non conveniant, & unus contra alium testetur, esse omisum, vel nullus testetur, debet iterari, quia prudenter dubitatur de valore: Gob. n. 424. ap. Croix n. 312.

Tertio, Qui cæteroqui non est scrupulosus, nec hypocondriacus, sed prudens, si vehementer agitetur circa valorem sui Baptismi, potest rebaptizari sub conditione, quia videtur gravis causa ob exempla non baptizatorum, qui sunt ita interne agitati: Quintanad. & alii cum Gob. à n. 446. ubi refert casus, in quibus etiam ex infestatione spectrorum judicatum est, causam esse sufficientem. Quamvis autem Distafil. & Gobat. dicant, licite suscipere reliqua Sacramenta eum, qui dubius est de valore sui baptismi, dubio tamen juris, quatenus aliqui Doctores probabiliter affirmant, alii probabiliter negant, talem baptismum esse validum, excepto Ordine, & Matrimonio ob periculum nocendi tertio, si hæc Sacramenta nulliter suscipiantur; oppositum tamen tenendum est, quia in tali casu Sacramenta suscipienda exponerentur periculo nullitatis, quod semper est illicitum extra casum necessitatis, juxta dicta disp. præc. l. c.

Quarto, Infantes exposititii probabiliter sunt rebaptizandi sub conditione, etiam si inveniantur cum scheda testante de Baptismo: Quintanad. Gob. & alii asserentes, baptismum talium infantum esse dubium, quia hujusmodi infantes solent baptizari à propriis matribus, quæ forte nunquam viderunt baptizare, nunquam didicerunt, nec præ pudore petere voluerunt, ut tamen consulerent æternæ eorum saluti, ob periculum mortis baptizarunt, ut sciverunt. Possunt etiam tales infantes esse expositi à Judæo, vel ab alio execrante baptismum, ex Sylv. & Mercer.

Quinto denique, Circa baptizatos ab obstetricibus quisque licite sequitur statuta, vel consuetudinem suæ Diocesis, quoad eorum rebaptizationem: supponitur enim talis consuetudo fundata in erroribus aliquando

animadversis; aliter consuetudo nihil immutare potest circa jus Divinum, à quo pendet permissio, prohibitio, & iussio iterandi baptismum: Gobat n. 175. Præscindendo tamen ab hujusmodi statutis; vel consuetudine, plerique baptizati ab imperitis, & mulieribus licite rebaptizantur ob errores substantialia sæpe ab iis commissos, ut refert Gob. à n. 353. Hinc à fortiori rebaptizari debet baptizatus ab obstetrice venefica, quia merito dubitatur de valore talis baptismi. In dubio, an fuerit venefica, Gob. dicit, non esse rebaptizandum, quia in dubio non præsumitur crimen; sed contradicit, & merito, Croix n. 321. si dubium sit prudens, quia tunc etiam prudenter dubitatur de valore baptismi. Econtra vero, quando obstetrix est integræ famæ, circumspecta, & sæpius probata recte semper egisse, tunc infans ne conditionate quidem rebaptizari potest, si illa serio affirmet, infantem à se esse legitime baptizatum, quia tunc non habet locum prudens dubium de valore baptismi, sed ad summum levis scrupulus: Quintanad. Gob. n. 183. Rebaptizare autem extra prudens dubium, etiam supposito levi scrupulo, ordinarie censi debet mortale: Hurt., Gob. De Baptizatis ab Hæretico prædicante, quos omnes rebaptizandos esse docent Quintanad. & alii plures cum Dicast. v. Croix n. 322.

DISPUTATIO III.
 QUÆSTIO UNICA.
De Sacramento Confirmationis.

CONFIRMATIONEM, sic dictam, quia baptizatos in suscepta Fide confirmat, verum Sacramentum novæ legis esse à Christo Domino institutum, de fide est, ut constat ex Trid. *sess. 7. can. 1.* Et quidem instituere debuit plene, & perfecte, antequam ad Cœlos ascenderet, cum sit unum ex præcipuis fundamentis Ecclesiæ, quam Christus Dominus, ante suam Ascensionem perfecte fundatam reliquit. Verum, quo tempore ante Ascensionem institutum fuerit, non constat. Probabiliter Doctores cum Suarez Con. Fill. Trull. docent, institutum fuisse in nocte Cœnæ, ut colligitur ex Fabian. Pap.